

Förebyggande och bekämpning av sexualbrott

Inrikesministeriet inledde den 12 december 2018 beredningen av tilläggsåtgärder för förebyggande och bekämpning av sexualbrott och av brottslighet bland personer med invandrarbakgrund. Regeringen diskuterade utgångspunkterna för åtgärderna den 15 januari 2019. Därefter har åtgärderna behandlats i ministerarbetsgruppen för den inre säkerheten och rättsvården och i ministerarbetsgruppen för migration under ledning av inrikesminister Kai Mykkänen.

Regeringen fastställer åtgärderna utifrån följande principer:

- 1) Finland är tryggt, öppet och internationellt.
- 2) Vi skyddar dem som flyr förföljelse, vi genomför tillräckliga åtgärder för att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten och vi reagerar kraftigt på grova brott.
- 3) Permanent uppehåll grundar sig på etablering i det finländska samhället (arbete, studier, grundläggande beteendenormer).
- 4) Myndigheterna har tillräckliga befogenheter och resurser att förebygga och ingripa i sexualbrott, inklusive kontaktsökning på internetplattformar.

Regeringen förbinder sig till att utan dröjsmål främja beredningen och ibrukttagandet av de beskrivna åtgärderna. I åtgärdshelheten ingår åtgärder för att förebygga brottslighet bland invandrare (9 åtgärdsgrupper) och generella åtgärder för att förebygga sexualbrott (5 åtgärdsgrupper). Ministerarbetsgruppen för den inre säkerheten och rättsvården och ministerarbetsgruppen för migration kommer att utarbeta en närmare tidsplan för åtgärderna och följa upp hur åtgärderna framskrider.

Största delen av åtgärderna förutsätter ändringar i lagstiftningen, och avsikten är att de ska beredas för nästa regering.

I samband med den första tilläggsbudgeten för 2019 beslutar regeringen om den tilläggsfinansiering som behövs för en del av åtgärderna.

Ett effektivt skydd av dem som flyr förföljelse och kontrollen över asylsystemet grundar sig framför allt på Europeiska unionens gemensamma lagstiftning. Beredningen för att finna en kompromiss i invandringsfrågan inom EU görs som en del av beredningen inför ordförandeskapsperioden.

Förebyggande och bekämpning av sexualbrott – tilläggsåtgärder 2019

Lagstiftningsåtgärder kräver sedvanlig utredning av genomförbarheten och konsekvenserna innan lagar stiftas.

A) FÖREBYGGANDE OCH BEKÄMPNING AV BROTTSLIGHET BLAND PERSONER MED INVANDRARBAKGRUND

1. Kristålig asyllösning inom Europeiska unionen

Finlands asylsystem grundar sig på EU:s gemensamma asyllagstiftning. Regeringens utgångspunkt är att EU bör skydda dem som flyr förföljelse, rikta hjälp till de mest sårbara grupperna och trygga kontrollen över systemet. Det finns skäl att i stödåtgärderna betona det arbete i ursprungsländerna som görs tillsammans med FN:s flyktingkommissariat UNHCR för att undanröja de bakomliggande orsakerna till påtvingad migration och för att vidarebosätta de mest sårbara grupperna från krisområden. Detta arbete bidrar till att minska trycket från olaglig inresa och uppnå en mera kontrollerad och förutsägbar invandring. Det finns skäl att koncentrera bedömningen av behovet av asyl för dem som kommer till Europa till EU:s yttre gränser. Beredningen för att finna en kompromiss i invandringsfrågan inom EU görs som en del av beredningen inför ordförandeskapsperioden.

2. Snabbare behandling av asylärenden samt återsändande av dem som fått avslag

2.1. En tillräcklig behandlingskapacitet upprätthålls och processerna utvecklas så att den lagstadgade maxtid på sex månader för behandling av asylansökningar vid Migrationsverket som trädde i kraft den 1 juli 2018 kan upprätthållas. (IM)

2.2. Åtgärderna för utveckling av ett smidigt samarbete med centrala ursprungsländer för asylsökande vid återsändande effektiviseras såväl bilateralt som genom EU:s gemensamma åtgärder. (UM, IM)

3. Beaktande av sådan brottslig bakgrund som utgör ett hot vid beviljande av uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd samt möjlighet till återkallande om hotande faktorer framkommer

3.1. Det utreds och bereds behövliga ändringar i utlänningslagen med stöd av vilka den internationella skyddsstatusen kan dras in för personer som har gjort sig skyldiga till grova brott efter att ha fått internationell skyddsstatus i Finland. Om ett förbud mot återsändande gäller personen i fråga (osäkert hemland), får personen stanna i Finland med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Om inget förbud mot återsändande föreligger, utvisas personen. (IM)

3.2. Det utreds och bereds behövliga ändringar i utlänningslagen med stöd av vilka en person som vistas utomlands kan förhindras från att återvända till Finland genom att personens uppehållstillstånd återkallas eller skyddsstatusen upphör, om personen anses hota den nationella säkerheten eller äventyra den allmänna ordningen och säkerheten. (IM)

4. Övervakning av personer som utgör ett hot och personer som väntar på återsändande

4.1. Behövliga lagändringar görs för att möjliggöra tagande i förvar med hänsyn till den allmänna ordningen och säkerheten inom ramen för direktiven och för att möjliggöra att tiden för hållande i förvar blir högst 12 månader (nu 6 månader) (möjligt bara under tiden mellan avslaget på asylansökan och den tidpunkt då beslutet blir verkställbart). (IM)

4.2. Tillämpningen av anmälningsskyldigheten och boendeskyldigheten utvidgas för säkerställande av verkställigheten av beslut om avlägsnande av en person ur landet och för övervakning av att personen lämnar landet. Anmälningsskyldighet tillämpas för personer som fått ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut och som inte längre omfattas av mottagningstjänster (vid behov 4 gånger per dygn). Boendeskyldighet på ett särskilt angivet inkvarteringsställe tillämpas för personer som fått ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut och som utgör ett hot mot den allmänna ordningen och säkerheten. Personer som bryter mot dessa skyldigheter kan tas i förvar i enlighet med polisens bedömning.

5. Bekämpning av olaglig vistelse i landet

5.1. Det bereds en sådan ändring i utlänningslagen som gör det möjligt att vid asylofförandet vid behov utnyttja gränsförandet enligt direktiven. Vid gränsförandet kan en ansökan om internationellt skydd behandlas och avgöras i gränzonen eller i närheten av den, utan att personen reser in i landet under förandet. Gränsförandet kan tillämpas vid behandling av vissa ansökningar som ska behandlas vid påskyndat förfarande. Ansökan ska avgöras inom fyra veckor. (IM)

5.2. Möjligheterna utreds att föreskriva fängelsestraff för olaglig vistelse i landet med stöd av den aktuella ändringen i EU:s återvändandedirektiv. (IM, JM)

5.3. Behövliga lagändringar görs för att säkerställa att en person som inte längre har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt också förlorar sin hemkommun i Finland och de tjänster och rättigheter som är förknippade med den, utom tjänster för oundgänglig försörjning och omsorg, utbildning för barn i läropliktsåldern och andra särskilda tjänster för barn. (FM, SHM, IM)

5.4. Behovet bedöms och utifrån det bereds de ändringar i lagstiftningen som behövs för att läroanstalterna ska ha möjlighet att avstänga studerande med stöd av ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning (utom barn i läropliktsåldern). (UKM)

6. Förhindrande av utnyttjande på arbetsmarknaden av personer som vistas olagligt i landet

6.1. Migrationsverket får kontakt till inkomstregistret så att det skickas ett meddelande till en arbetsgivare som har betalat lön till en person som vistas olagligt i landet, med beaktande av dataskyddsaspekterna (i bruk senast 2021). (FM, IM)

6.2. Utöver det nuvarande bötesstraffet för en företrädare (person) för arbetsgivaren tas det i bruk en sådan påföljdsavgift för arbetsgivarföretaget enligt direktivet om sanktioner mot arbetsgivare som lagstiftningen redan nu möjliggör, med beaktande av förbudet mot dubbel straffbarhet. (IM)

7. Villkor för permanent uppehållstillstånd och medborgarskap

7.1. De ändringar i utlänningslagen och andra åtgärder bereds som behövs för att följande villkor ska läggas till villkoren för permanent uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd för personer som vistas i Finland: (IM)

- Avläggande av en grundkurs i reglerna i det finländska samhället och godkänd prestation i kursprovet (samhällets grundläggande regler samt värderingar och attityder som gäller de grundläggande fri- och rättigheterna).
- Ett flertal år av studier eller arbete under den tid en person i arbetsför ålder vistats i Finland
(med beaktande av hälsorelaterade undantagsgrunder).

Om en person inte uppfyller ovanstående villkor för permanent uppehållstillstånd när ansökan lämnas in, men personen fortfarande uppfyller villkoren för internationellt skydd, ska personen beviljas ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd.

7.2. De ändringar i utlänningslagen och medborgarskapslagen och andra åtgärder utreds och bereds som behövs för att följande villkor ska läggas till villkoren för beviljande av medborgarskap: (IM)

- Det utreds vilken praxis andra länder har i fråga om användningen av medborgarskapstest, och det tas i bruk ett test som lämpar sig för Finland (samhällets grundläggande regler samt värderingar och attityder som gäller de grundläggande fri- och rättigheterna).
- Ett flertal år av studier eller arbete under den tid en person i arbetsför ålder vistats i Finland (med beaktande av hälsorelaterade undantagsgrunder).
- Den tid för vistelse i Finland som krävs justeras så att den blir längre än nu, med beaktande av praxis i referensländer. Längre boendetid i Finland än normalt krävs i fall där det har varit omöjligt att fastställa sökandens identitet eller där sökandens identitet har varit oklar när uppehållstillstånd beviljades (saknade dokument, incitament att skaffa och visa upp identitetsbevis från ursprungslandet).
- Vid bedömningen av villkoren för medborgarskap räknas som boendetid bara vistelsen under tiden för uppehållstillstånd.

8. Information om sexuella rättigheter ges vid förläggningar (IM)

8.1. Skyldigheten att genomgå grundkursen om det finländska samhället blir mer förpliktande, möjligheten att sänka mottagningspenningen (-20 %) vid försummelse av kursen säkerställs och ett kursprov testas vid statens förläggningar.

Målet är att kursen och det nationella prov som gäller kursinnehållet ska genomgåas av alla asylsökande.

9. Snabb aktivering och information om sexuella rättigheter vid integrationen av personer som beviljats uppehållstillstånd (ANM)

9.1. Tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet och utbildningsstyrelsen görs en genomgång av grunderna för läroplanen.

9.2. Tillsammans med NTM-centralerna bereds en anvisning för att precisera konkurrensutsättningen av integrationsutbildningen.

9.3. Ett riksomfattande utbildningsmaterial på det egna språket bereds, liksom annat enhetligt material som utbildarna kan använda sig av.

9.4. Integrationsutbildningen görs mer multiprofessionell och en verksamhetsmodell för krävande situationer och vidarehänvisning utarbetas.

9.5. Utbildningen av integrationsutbildare utökas.

9.6. Samarbetet mellan organisationer och särskilt med invandrarorganisationer stärks för att öka likabehandlingen samt jämställdheten mellan kvinnor och män och för att förebygga sexualbrott.

Snabb aktivering som leder till arbete/studier

9.7. Som en del av bedömningen av behovet att reformera lönesubventionen utreds möjligheterna att bevilja lönesubvention till personer som fått ett positivt asylbesked eller status som kvotflykting utan de villkor som gäller arbetslöshetens varaktighet.

9.8. Samverkan mellan integrations-, sysselsättnings- och social- och hälsotjänsterna samt det nationella utbildningssystemet stärks i syfte att stödja sysselsättningen.

9.9. Den multiprofessionella kompetenscentrumverksamheten utvidgas till andra tillväxtcentrum.

9.10. Invandrares deltagande i de tjänster nära arbetslivet som hör till de mest effektiva (lönesubvention, arbetsprövning, yrkesinriktad arbetskraftsutbildning) utökas.

9.11. Branschspecifika sysselsättningsmodeller skapas för att svara mot behovet av arbetskraft.

9.12. Särskilda åtgärder vidtas för att främja sysselsättningen bland personer med flyktingbakgrund och invandrarkvinnor.

9.13. Den inledande integrationens koppling till arbetslivet stärks också i fråga om dem som står utanför arbetskraften.

9.14. Förutsättningarna för familjeorienterad integration säkerställs i syfte att öka sysselsättningen bland kvinnor.

B) GENERELLA ÅTGÄRDER FÖR ATT BEKÄMPA SEXUALBROTT

10. Förebyggande och bekämpning av sådana sexualbrott mot barn som begås med utnyttjande av internetplattformar (IM)

10.1. Den lokala polisens och CKP:s resurser för att bekämpa sexualbrott särskilt på internet (nätpolisen) utökas. (IM)

10.2. Förundersökningslagen och tvångsmedelslagen revideras så att sociala medier beaktas i dem – inom ramen för proportionalitetsprincipen, som styr användningen av tvångsmedel, och grundlagsutskottets ställningstaganden om användningen av tvångsmedel – så att polisen har tillräckliga befogenheter att förebygga, avslöja och utreda nätbrottslighet. (JM, IM)

10.3. Behovet utvärderas av att i lagen om åtgärder som hindrar spridning av barnpornografi eller i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ta in en skyldighet för teleoperatörer att använda en filtreringsfunktion eller att på eget initiativ utplåna material föreställande sexuellt utnyttjande av barn samt att precisera det ansvar som förvaltare av lagringstjänster har att inom en konkret frist utplåna material föreställande barnpornografiska bilder eller att sanktionera en förvaltare som inte har utplånat sådant material. Finland måste dessutom inleda en aktiv diskussion i EU för att ingripa i denna fråga. (KM, JM)

10.4. En rundabordsdiskussion om medel för brottsförebyggande ordnas med teleoperatörer, tillhandahållare av plattformstjänster och organisationer som arbetar mot utnyttjande. De lagstiftningsändringar som behövs för att effektivare kunna avslöja och bekämpa utnyttjande som sker på nätet bereds (gäller bl.a. operatörernas anmälningsskyldighet). (IM, KM, JM)

11. Arbete mot kontaktsökning och utnyttjande i tjänster för unga (UKM, SHM, IM)

11.1. På skolorna inriktas effektiviserade åtgärder för att öka barns och ungas kännedom om fenomenet grooming, för att förbättra deras färdigheter att handla tryggt i sociala medier och för att erbjuda dem klara anvisningar för situationer där de råkat ut för något otrevligt, skrämmande eller störande i sociala medier. Undervisningspersonalen får

utbildning och det utarbetas riktat stödmaterial om hur studerandena kan skyddas mot våld, mobbning och trakasserier.

11.2. Ungdomsarbetarnas digitala kompetens och deras kunskaper om sociala medier uppdateras och utvecklingen av nya verksamhetsmodeller stöds.

11.3. Det vidtas systematiska, riksomfattande åtgärder för att motarbeta lockande av barn i sexuella syften på nätet (gromning) och för att förebygga att någon faller offer för sexuellt utnyttjande och sexualbrott.

11.4. I syfte att förbättra myndigheternas/personalens kunnande och samarbete planerar och genomför social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och inrikesministeriet tillsammans, med utnyttjande av ämbetsverkens kompetens, en tväradministrativ nätutbildning för personalen inom social- och hälsovårdsväsendet, undervisningsväsendet, ungdomsväsendet och polisen.

I fortsättningen ordnas regelbundet multiprofessionell och tväradministrativ utbildning i syfte att säkerställa specialkunskaper och multiprofessionellt samarbete.

11.5. Av åtgärdsplanen för att förebygga våld mot barn 2019–2025 offentliggörs den 18 januari 2019 ett utkast till de åtgärdsförslag som gäller förebyggande av problem som föranleds av sexuellt våld. Planen publiceras i sin helhet i november 2019.

12. Stödtjänster för barn som blivit offer för sexualbrott (SHM)

12.1. STEA-finansiering riktas till organisationsarbete som förebygger sexualbrott.

12.2. Barnhusmodellen, som utvecklats inom LASTA-projektet, utvidgas till resten av landet, först till universitetscentralsjukhusen med början i Uleåborg och Helsingfors, och därefter till de övriga sjukvårdsdistrikten. Inom ramen för barnhusmodellen görs en multiprofessionell utredning i fråga om barn och unga som misstänks vara offer för sexualbrott i en barnvänlig omgivning och säkerställs en trygg tillväxt och utveckling för barnet. I utvecklingsarbetet utnyttjas de verksamhetsmodeller som redan tillämpas i Seri-stödcentren samt den samarbetsmodell som utvecklats vid universitetssjukhusens enheter för rättspsykiatri för barn samt annan verksamhetspraxis. Barnhusen är i huvudsak avsedda för barn och unga under 16 år.

12.3. Projektet med att etablera barnhusmodellen i Uleåborg inleds med stöd från Institutet för hälsa och välfärd. Dessutom påskyndas inrättandet av ett Seri-center i Uleåborg (senast i början av 2020).

13. Stärkande av teknisk övervakning, informationsutbyte och myndighetssamarbete (IM, SHM)

13.1. Genom antagandet av personuppgiftslagstiftningen får polisen möjlighet att så effektivt som möjligt göra brottsanalyser och att samköra och jämföra omfattande datamaterial i anslutning till analyserna (inkl. automatisk ansiktsjämförelse). (IM)

13.2. En internationell jämförelse av de bestämmelser som i de övriga EU-länderna tillämpas i fråga om användningen av fotografier och fingeravtryck utarbetas, och behovet av lagändringar som skulle göra det möjligt för polisen att använda körkorts- och personregister (passfotografier och fingeravtryck) vid brottsanalys av grova brott utvärderas. (IM)

13.3. En förstudie inleds i fråga om behoven av lagstiftningsändringar som gäller polisens tekniska övervakning. Behoven kan bl.a. hänföra sig till definitionen av teknisk övervakning och till den övervakning som polisen gör med hjälp av teknisk utrustning. (IM)

13.4. Det säkerställs att bästa praxis sprids och etableras vid utnyttjandet av stadskameror och andra övervakningskameror som redan finns på ställen som unga trivs på. (IM)

13.5. Samarbetet mellan myndigheterna och Ankkuri-verksamheten utvidgas, liksom också det konkreta samarbetet, så att det omfattar hela landet samtidigt som det säkerställs att alla aktörer har tillräckliga resurser. (IM)

13.6. Inom det offentliga servicesystemet förbättras informationsutbytet mellan professionella och myndigheter i syfte att förebygga och bekämpa sexualbrott. En kommunanvisning utfärdas om praxis för informationsutbyte mellan yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och polisen. (SHM, IM)

13.7. Polisen förmedlar mer information om och för mer statistik över brottsfenomen i syfte att förbättra förebyggandet av brottslig verksamhet, sänka tröskeln för att anmäla brott och främja utredningen av brott.

14. Skärpning av straffen för sexualbrott och försnabbande av processen (JM, IM)

14.1. Justitieministeriet har inlett beredningen av en totalreform av den lagstiftning som gäller våldtäkts- och utnyttjandebrott. Reformen syftar till att stärka samtyckets betydelse inom brottsrekvisitet för våldtäkt. Dessutom bereds det ändringar genom vilka samlag med ett ungt barn blir straffbart som ett våldtäktsbrott. Vidare är ett syfte med reformen att höja minimistraffen för sexualbrott mot barn.

14.2. Det säkerställs att hela rättsprocessen, dvs. polisen, domstolarna och åklagarväsendet, har tillräckliga resurser för att försnabba straffprocessen och förbättra offrets ställning.